

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

พ.ศ. ...

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล เพื่อรับรองสิทธิของบุคคลทุกคนที่จะปลอดพ้นจากการถูกเลือกปฏิบัติ จากความแตกต่างหลากหลายในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ภาษา เพศ เพศสภาพ เพศวิถี อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ การติดเชื้อเอชไอวีหรือเอดส์ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม อาชีพ การทำงาน การศึกษาอบรม ศาสนาหรือความเชื่อ หรือความเชื่อและความคิดเห็นทางการเมือง และเพื่อกำหนดให้รัฐมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล ไม่ว่าได้กระทำโดยหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานหรือการประกอบอาชีพ การเข้าถึงสินค้าและบริการ การเข้าถึงการศึกษา การรักษาพยาบาล และสวัสดิการสังคมประการต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมและป้องกันไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล ตลอดจนคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ และป้องกันไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเกิดขึ้นซ้ำสอง

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล อีกทั้งได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนให้การจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล จะกระทำมิได้ กล่าวได้ว่า หลักการไม่เลือกปฏิบัตินั้นเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชน แต่ปัจจุบันยังคงปรากฏว่า บุคคลที่มีความแตกต่างหลากหลายในสังคมไทยยังคงต้องเผชิญกับปัญหาการเลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นการทำงานหรือการประกอบอาชีพ การเข้าถึงสินค้าและบริการ การเข้าถึงการศึกษา การรักษาพยาบาลและสวัสดิการสังคมประการต่างๆ เหตุผลสำคัญประการหนึ่งคือ การที่ประเทศไทยยังขาดกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์ มาตรการและกลไกในการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลในภาพรวม ซึ่งรวมทั้งการไม่เมืองค์หรือหน่วยงานที่มีภารกิจในการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเป็นการเฉพาะ การขาดกลไกที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรในภาคส่วนต่าง ๆ ที่จะมาร่วมแก้ไขปัญหาการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล ตลอดจนการไม่มีกลไกในการคุ้มครองและช่วยเหลือเยียวยาบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติและป้องกันไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเกิดขึ้นซ้ำสอง สมควรให้มีกฎหมายกลางที่กำหนดหลักเกณฑ์ มาตรการและกลไกในการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อรับรองสิทธิของบุคคลทุกคนที่จะปลอดพ้นจากการถูกเลือกปฏิบัติ และสอดคล้องกับมาตรา ๔ และมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สำเนาร่างพระราชบัญญัติ

ว่าด้วยการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล พ.ศ.

ร่าง

พระราชบัญญัติ

จัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดากฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ และคำสั่งอื่นในส่วนที่ได้บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน เว้นแต่ในกรณีที่ยกกฎหมายใดกำหนดเรื่องการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลไว้โดยเฉพาะซึ่งให้ความคุ้มครองบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติมากกว่าที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ให้บังคับตามกฎหมายนั้น

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“การเลือกปฏิบัติต่อบุคคล” หมายความว่า การกระทำหรือไม่กระทำการในทุกรูปแบบ อันเป็นการแบ่งแยก ถีดกัน หรือจำกัดสิทธิ เสรีภาพ หรือสิทธิประโยชน์ใด ๆ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม เพราะเหตุแห่งความแตกต่างของบุคคล

“เหตุแห่งความแตกต่างของบุคคล” หมายความว่า รวมถึง ความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ภาษา เพศ เพศสภาพ เพศวิถี อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ การติดเชื้อเอชไอวี หรือเอดส์ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม อาชีพ การทำงาน การศึกษาอบรม ศาสนา หรือความเชื่อ หรือความเชื่อและความคิดเห็นทางการเมือง หรือเหตุอื่นใดตามที่คณะกรรมการกำหนด

สำเนาร่างพระราชบัญญัติ

๒

“การดำเนินการที่สมเหตุสมผล” หมายความว่า รวมถึง การดำเนินการ การป้องกัน การเปลี่ยนแปลง การปรับปรุงแก้ไข หรือเยียวยาของผู้มีหน้าที่ตามที่จำเป็นและเหมาะสมแก่เรื่อง หรือกรณี โดยไม่ก่อให้เกิดภาระอันเกินควรหรือเกินสัดส่วน เพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี องค์กรควบคุม การประกอบวิชาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐและหน่วยงานอื่นของรัฐ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

“คณะกรรมการ คชป.” หมายความว่า คณะกรรมการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือก ปฏิบัติ

“สภาส่งเสริม” หมายความว่า สภาส่งเสริมความเท่าเทียมและจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติ ต่อบุคคล

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ปฏิบัติงานของสำนักงาน และผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยคำแนะนำของคณะกรรมการให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งพนักงาน เจ้าหน้าที่กับอกระเบียบหรือประกาศ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ระเบียบหรือประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖ บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะปลอดพ้นจากการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

รัฐมีหน้าที่จัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานหรือการประกอบอาชีพ การเข้าถึงสินค้าและบริการ การเข้าถึงการศึกษา การรักษาพยาบาลและสวัสดิการต่าง ๆ ไม่ว่าการเลือกปฏิบัติ ต่อบุคคลดังกล่าวได้กระทำโดยหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใด รวมทั้งส่งเสริมและป้องกันไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล ตลอดจนคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ และป้องกันไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเกิดขึ้นซ้ำสอง

มาตรา ๗ การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลจะกระทำมิได้ รวมถึงกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การกระทำหรือไม่กระทำการใดในทุกรูปแบบ อันเป็นการแบ่งแยก กีดกัน หรือจำกัดสิทธิ เสรีภาพ หรือสิทธิประโยชน์ใด ๆ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม เพราะเหตุแห่งความแตกต่างของบุคคล

(๒) การกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ ประกาศ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงาน ของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใด ที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล การกระทำหรืองดเว้นการ

กระทำที่แม้จะมีได้มุ่งหมายให้เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยตรง แต่ผลของการกระทำนั้นทำให้บุคคลต้องเสียสิทธิประโยชน์หรืออาจจะเสียสิทธิประโยชน์ใด ๆ ที่ควรจะได้รับ เพราะเหตุแห่งความแตกต่างของบุคคล

(๓) การล่วงเกิน คุกคาม ก่อความเดือดร้อนรำคาญ หรือเป็นไปในลักษณะที่ล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพราะเหตุแห่งความแตกต่างของบุคคล

(๔) การเลือกปฏิบัติอื่นใดที่คณะกรรมการกำหนดและประกาศโดยรัฐมนตรี

กรณีดังต่อไปนี้ ไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

(๑) การดำเนินการหรือมาตรการเพื่อขจัดอุปสรรค ส่งเสริม ค้ำครอง หรืออำนวยความสะดวกให้บุคคลที่มีความแตกต่างหลากหลายสามารถใช้สิทธิ เสรีภาพ หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดได้อย่างเท่าเทียมกัน

(๒) การดำเนินการหรือมาตรการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ชอบด้วยกฎหมายตามความจำเป็นและสมควรแก่กรณี

มาตรา ๘ หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดกระทำการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล ต้องรับผิดชอบในผลแห่งความเสียหายจากการนั้น

ผู้บังคับบัญชา นายจ้าง ตัวการ หรือเจ้าของกิจการต้องร่วมรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดที่บุคคลตามวรรคหนึ่งได้กระทำให้ในการทำงานให้แก่ตน เว้นแต่ได้มีการดำเนินการที่สมเหตุสมผลแล้ว

บุคคลตามวรรคสองสามารถโต้แย้งกับผู้กระทำละเมิดตามวรรคหนึ่งได้ตามสัดส่วนของความรับผิดชอบ

มาตรา ๙ นิติกรรมทางแพ่ง กฎ และคำสั่งทางปกครองใดเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล ตามมาตรา ๗ ให้นิติกรรมทางแพ่ง กฎ และคำสั่งทางปกครองในส่วนนั้นเป็นโมฆะและใช้บังคับมิได้

หมวด ๒

การคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ

ส่วนที่ ๑

การตรวจสอบการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

มาตรา ๑๐ ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ คชป. เพื่อให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่

(๑) บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลตามมาตรา ๗

(๒) สามี ภริยา บิดา มารดา ทายาท ญาติ ผู้ปกครอง ผู้ดูแล ผู้พิทักษ์ หรือผู้อนุบาลของบุคคลตาม (๑)

(๓) หน่วยงานของรัฐ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง องค์กรภาคประชาสังคมด้านการคุ้มครองสิทธิ หรือบุคคลอื่นใด เพื่อประโยชน์ในการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

กรณีตามวรรคหนึ่งต้องมีใช้เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเด็ดขาดแล้ว ในประเด็นว่าด้วยการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

เมื่อมีการยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ คชป. ตรวจสอบข้อเท็จจริงและมีคำสั่งภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ขยายระยะเวลาออกไปได้ครั้งละสามสิบวันขยายได้ไม่เกินสองครั้ง แต่ต้องแสดงเหตุผลและรวมเวลาทั้งหมดแล้วต้องไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน

ให้ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งซึ่งใช้สิทธิโดยสุจริตเพื่อประโยชน์ในการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลได้รับความคุ้มครอง

มาตรา ๑๑ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการ คชป. มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำบัญชีรายชื่อองค์กรช่วยเหลือทางกฎหมายด้านการคุ้มครองสิทธิ เพื่อมอบหมายองค์กรดังกล่าวเข้าช่วยเหลือทางกฎหมายแก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติตามที่เห็นสมควร

(๒) ประสานงานร่วมกับคณะกรรมการหรือองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายอื่น ซึ่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับกรณีที่มีการยื่นคำร้อง

มาตรา ๑๒ เพื่อให้การปฏิบัติการเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ ผู้อำนวยการและพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการ คชป. มอบหมายมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อค้น ยึด อาศัย และรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องโดยมีหมายค้น

(๒) มีหนังสือสอบถามข้อมูล เรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งสิ่งของเอกสารหรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประโยชน์แก่การพิจารณา

(๓) สั่งให้หน่วยงานหรือบุคคลใดตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม และจัดส่งพยานหลักฐานดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด

ให้ผู้เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวก ชี้แจงข้อเท็จจริง ตอบหนังสือสอบถาม หรือส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องแก่กรรมการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ ผู้อำนวยการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการ คชป. มอบหมายดังกล่าวในการปฏิบัติการตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๑๓ ให้คณะกรรมการ คชป. มีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานตามที่มอบหมาย เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการตามหมวดนี้

มาตรา ๑๔ ในระหว่างการศึกษาวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล หากคณะกรรมการ คชป. เห็นสมควรเพื่อคุ้มครองหรือบรรเทาทุกข์แก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะมีความร้องขอจากบุคคลดังกล่าวหรือไม่ก็ตาม ให้คณะกรรมการ คชป. กำหนดมาตรการคุ้มครองชั่วคราวเพื่อมิให้บุคคลถูกกระทำซ้ำหรือถูกกระทำต่อไปซึ่งการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล หรือมีคำสั่งอื่นใดในอันที่จะบรรเทาความเดือดร้อนเสียหายที่บุคคลจะได้รับจากการกระทำอันเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล เท่าที่จำเป็นและสมควรแก่กรณี จนกว่าคณะกรรมการ คชป. จะมีคำวินิจฉัยหรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๕ ในระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล หากคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ประสงค์จะให้มีการไกล่เกลี่ยเพื่อทำให้อข้อพิพาทระงับโดยเร็ว ให้ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ คชป. ในเวลาใดก็ได้ระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

เมื่อคณะกรรมการ คชป. ได้รับคำร้อง ให้แจ้งคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งทราบและสอบถามว่าประสงค์ที่จะเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยหรือไม่ หากเป็นกรณีที่มีคู่กรณีหลายฝ่าย ให้สอบถามทุกฝ่าย

เมื่อคู่กรณียินยอมที่จะเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย ให้กรรมการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคล ซึ่งถูกเลือกปฏิบัติเป็นประธานผู้ไกล่เกลี่ย และให้แต่งตั้งคณะผู้ไกล่เกลี่ยอีกฝ่ายละหนึ่งคน

การไกล่เกลี่ยให้ดำเนินการแล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่แต่งตั้งคณะผู้ไกล่เกลี่ย

เมื่อคู่กรณีตกลงกันได้ ให้คณะผู้ไกล่เกลี่ยจัดให้มีการทำสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างคู่กรณีตามแบบที่กำหนดและให้คู่กรณีทุกฝ่ายและผู้ไกล่เกลี่ยลงชื่อไว้เป็นหลักฐาน ทั้งนี้ ข้อสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างคู่กรณีต้องไม่ขัดต่อหลักการของพระราชบัญญัตินี้และหลักการด้านการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายอื่น และคณะกรรมการ คชป. จะมีข้อสังเกตเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องปฏิบัติเกี่ยวกับกรณีใดตามที่เห็นสมควรก็ได้เพื่อป้องกันมิให้บุคคลถูกกระทำซ้ำหรือถูกกระทำต่อไปซึ่งการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

ในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่สมัครใจที่จะให้ดำเนินการไกล่เกลี่ยต่อไป หรือคู่กรณีไม่อาจตกลงกันได้ ให้ผู้ไกล่เกลี่ยส่งจำหน่ายคำร้อง และให้คณะกรรมการ คชป. ดำเนินการเพื่อหาคำวินิจฉัยต่อไป

มาตรา ๑๖ การถอนคำร้องหรือการไกล่เกลี่ยไม่ตัดอำนาจหน้าที่คณะกรรมการ คชป. ที่จะพิจารณาวินิจฉัยว่า นโยบาย กฎ ระเบียบ ประกาศ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดมีลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลหรือไม่

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่คณะกรรมการ คชป. วินิจฉัยว่า การกระทำของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลตามมาตรา ๗ ให้มีอำนาจออกคำสั่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องนั้น ระงับการกระทำที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ หรือแก้ไขปรับปรุงด้วยวิธีการใดที่เห็นเหมาะสม หรือปฏิบัติให้ถูกต้อง ภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๒) ให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องนั้น ให้การชดเชยและเยียวยาความเสียหายแก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ ด้วยวิธีการใดที่เห็นเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยคำนึงถึงพฤติการณ์และความร้ายแรง หรือความเดือดร้อนที่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติได้รับ รวมทั้งการป้องกันมิให้การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเกิดขึ้นซ้ำสอง

คำสั่งของคณะกรรมการ คชป. ดังกล่าวให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่คณะกรรมการ คชป. วินิจฉัยว่า มีการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยอาศัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินั้น ให้คณะกรรมการ คชป. ยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่

คณะกรรมการ คชป. จะมีข้อสังเกตเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องปฏิบัติเกี่ยวกับกรณีใดตามที่เห็นสมควรก็ได้ เพื่อป้องกันมิให้บุคคลถูกกระทำซ้ำหรือถูกกระทำต่อไปซึ่งการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

สำเนาร่างพระราชบัญญัติการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๑๘ หลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำร้องและการพิจารณาคำร้อง การช่วยเหลือทางกฎหมาย การตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน การยึดและอายัด การกำหนดมาตรการคุ้มครองชั่วคราว การไกล่เกลี่ย การวินิจฉัยและมีคำสั่ง บัตรประจำตัวผู้ปฏิบัติงาน อัตราค่าตอบแทน และอื่นใดเพื่อปฏิบัติการตามหมวดนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๑๙ ให้บุคคลตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๓ ซึ่งปฏิบัติการตามหมวดนี้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

ในกรณีที่จำเป็น ให้บุคคลตามวรรคหนึ่งมีอำนาจมอบหมายให้บุคคลใดเป็นผู้ช่วยเจ้าพนักงานในการปฏิบัติการตามหมวดนี้ได้

มาตรา ๒๐ ในการปฏิบัติหน้าที่ บุคคลตามมาตรา ๑๙ ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง

บัตรประจำตัวผู้ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแบบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ส่วนที่ ๒ การฟ้องคดี

มาตรา ๒๑ การยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ คสช. ตามมาตรา ๑๐ ไม่เป็นการตัดสิทธิบุคคลซึ่งได้รับความเสียหายหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลตามมาตรา ๗ ในอันที่จะฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนต่อศาลที่มีเขตอำนาจ

ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายสำหรับความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินให้แก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติได้ และหากการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ศาลจะกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษให้แก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติไม่เกินสี่เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงด้วยก็ได้

ในการใช้สิทธิตามวรรคหนึ่ง บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ สามี่ ภริยา บิดา มารดา ทายาท ญาติ ผู้ปกครอง ผู้ดูแล ผู้พิทักษ์ หรือผู้อนุบาล อาจขอให้องค์กรช่วยเหลือทางกฎหมายด้านการคุ้มครองสิทธิเป็นผู้ฟ้องคดีแทนได้

มาตรา ๒๒ การฟ้องคดีตามมาตรา ๒๑ ไม่ว่าบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติเป็นผู้ฟ้องเอง หรือองค์กรช่วยเหลือทางกฎหมายด้านการคุ้มครองสิทธิเป็นผู้ฟ้องแทน ให้ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียม

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ประเด็นข้อพิพาทข้อใดจำเป็นต้องพิสูจน์ถึงข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการฝ่าฝืนข้อห้ามการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลตามมาตรา ๗ ให้การพิจารณาพิสูจน์ในประเด็นดังกล่าวตกอยู่แก่คู่ความฝ่ายที่ต้องพิสูจน์ว่าได้ฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าว

มาตรา ๒๔ ในการฟ้องคดีตามมาตรา ๒๑ ให้ฟ้องภายในระยะเวลาสอง (๒) ปีนับแต่วันที่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติรู้ถึงการกระทำและรู้ตัวผู้กระทำการอันมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลตามมาตรา ๗ หรือนับแต่วันที่คณะกรรมการ คชป. มีคำวินิจฉัย หรือนับแต่วันที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วแต่กรณี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

หมวด ๓

คณะกรรมการ สภาส่งเสริม และสำนักงาน

ส่วนที่ ๑

คณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

มาตรา ๒๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล” ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนแปดคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ นายกฤษฎา ทนายความ ผู้แทนซึ่งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ผู้แทนซึ่งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ และผู้แทนซึ่งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสิบคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งได้รับการคัดเลือกที่เป็นบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ ผลงาน หรือเคยปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้มีความรู้หรือความเชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชนไม่น้อยกว่าห้าปี ในด้านคนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้รับบริการด้านสุขภาพ เด็กและเยาวชน ผู้หญิง ความหลากหลายทางเพศ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมหรือความเชื่อทางศาสนา แรงงาน กลุ่มชาติพันธุ์ และด้านสิทธิมนุษยชนอื่นด้านละหนึ่งคน

ให้ผู้อำนวยการเป็นเลขานุการ และมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๒๖ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติงานเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล ตลอดจนข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเห็นชอบให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ

(๒) เสนอความเห็น และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลในทุกหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานหรือการประกอบอาชีพ การเข้าถึงสินค้าหรือบริการ การเข้าถึงการศึกษา การรักษาพยาบาล และสวัสดิการด้านต่าง ๆ ทั้งการส่งเสริมและป้องกันไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล การคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ และป้องกันไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเกิดขึ้นซ้ำสอง

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทของสภาส่งเสริม และกำหนดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่าง คณะกรรมการ คณะกรรมการ คชป. และสภาส่งเสริมเป็นประจำทุกปี

(๔) สร้างเครือข่ายเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลในท้องถิ่น ส่วนภูมิภาค และในระดับประเทศและต่างประเทศ

(๕) ส่งเสริม สนับสนุน การศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

(๖) วางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรา ๑๘ เพื่อคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ คชป.

(๗) วางระเบียบเกี่ยวกับการกำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการ คชป. การดำเนินงานของสำนักงานและการบริหารงานบุคคล ตลอดจนระเบียบอื่นใดที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๘) เสนอรายงานสถานการณ์การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลและการดำเนินการของคณะกรรมการต่อสภาส่งเสริม คณะรัฐมนตรี และรัฐสภาเป็นประจำทุกปี

(๙) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงการกำหนดมาตรการพิเศษดังต่อไปนี้ เพื่อส่งเสริมให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างบุคคลอย่างแท้จริง

(๑) ส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงสิทธิด้านต่าง ๆ ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

(๒) ปรับปรุงแบบแผนความประพฤติทางสังคมและวัฒนธรรมเพื่อขจัดอคติวิธีที่อยู่บนพื้นฐานของความเหลื่อมล้ำ และความรุนแรงเพราะเหตุแห่งความแตกต่างของบุคคลเพื่อขจัดอุปสรรคในการเข้าถึงสิทธิด้านต่าง ๆ

มาตรา ๒๗ ให้ผู้แทนองค์กรด้านคนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้รับบริการด้านสุขภาพ เด็กและเยาวชน ผู้หญิง ความหลากหลายทางเพศ ความหลากหลายวัฒนธรรมหรือความเชื่อทางศาสนา แรงงาน กลุ่มชาติพันธุ์ และด้านสิทธิมนุษยชนอื่น คัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านละหนึ่งคน

องค์กรเอกชนตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นองค์กร มูลนิธิ สมาคม หรือสภาวิชาชีพที่ได้จัดแจ้งไว้กับสำนักงาน โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจดทะเบียน การรับจดทะเบียน และการคัดเลือกที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงความโปร่งใส สะดวก รวดเร็ว ท้าทาย และความเป็นธรรมในการคัดเลือก ตลอดจนเปิดให้ผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกในแต่ละด้านได้มีโอกาสแสดงวิสัยทัศน์ด้านการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลต่อสาธารณะ

การคัดเลือกต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่มีกรณีที่ต้องคัดเลือกผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ให้สำนักงานทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการในการดำเนินการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา ๒๘ ให้ผู้อำนวยการมีหน้าที่จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการคัดเลือกด้วยคะแนนสูงสุด เสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในหกสิบวันนับแต่วันที่เสร็จสิ้นการคัดเลือก ทั้งนี้ ให้ผู้อำนวยการเสนอบัญชีรายชื่อพร้อมกับหลักฐานแสดงคุณสมบัติและการไม่มีลักษณะต้องห้ามต่อคณะรัฐมนตรี

ให้ผู้อำนวยความสะดวกจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้คะแนนรับเลือกในลำดับรองลงมาเป็นผู้ที่ได้รับการบรรจุในบัญชีรายชื่อสำรองของแต่ละด้าน เพื่อเสนอให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งในกรณีที่คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละด้านนั้น ๆ ว่างลง

มาตรา ๒๙ ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้อำนวยความสะดวกตามมาตรา ๒๗ ภายในหกสิบวันนับแต่ได้รับการเสนอชื่อ

มาตรา ๓๐ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล และมีประสบการณ์ ผลงาน หรือเคยปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้มีความรู้หรือความเชี่ยวชาญในด้านที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) มีสัญชาติไทย

(๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ

(๔) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากหน่วยงานของรัฐเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือเพราะประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือเพราะเหตุกระทำการอันมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

(๕) ไม่เคยต้องคำวินิจฉัยว่าได้กระทำการอันถือเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

(๖) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๗) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

มาตรา ๓๑ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ แต่ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่พ้นจากตำแหน่ง

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

มาตรา ๓๒ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ หรือมีพฤติการณ์อันมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๓๐

มาตรา ๓๓ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามบัญชีรายชื่อสำรองของแต่ละด้านนั้น ๆ ในลำดับถัดมาดำรงตำแหน่งแทน เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดำรงตำแหน่งแทนก็ได้ และให้กรรมการ

ผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว ทั้งนี้ ให้นำมาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ มาบังคับใช้โดยอนุโลม

ในระหว่างที่ยังไม่ได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่เหลืออยู่

มาตรา ๓๔ ให้คณะกรรมการประชุมอย่างน้อยทุกสามเดือน

การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ในการปฏิบัติหน้าที่ ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียโดยตรงหรือโดยอ้อมในเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณา ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้นั้นแจ้งให้ที่ประชุมทราบและให้ที่ประชุมพิจารณาว่าคณะกรรมการผู้นั้นสมควรอยู่ในที่ประชุมและหรือมีมติในเรื่องนั้นได้หรือไม่ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๓๕ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๓๖ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้

การประชุมคณะอนุกรรมการ ให้นำมาตรา ๓๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๒

คณะกรรมการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ

มาตรา ๓๗ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ” มีชื่อย่อว่า “คณะกรรมการ คชป.” ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการอื่นจำนวนหกคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการ ที่เป็นบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถ และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ ผลงานหรือเคยปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้มีความรู้หรือความเชี่ยวชาญด้านการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติไม่น้อยกว่าห้าปี

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ในสำนักงานเป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ

หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาประธานกรรมการและกรรมการตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่ คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงความโปร่งใส และเปิดให้ผู้สมัครเข้ารับการสรรหาได้มีโอกาสแสดงวิสัยทัศน์ด้านการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติต่อสาธารณะ

มาตรา ๓๘ คณะกรรมการ คชป. ให้ปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา และต้องไม่ปฏิบัติงานในตำแหน่งหรือประกอบอาชีพหรือวิชาชีพอื่นในลักษณะที่ต้องทำงานเป็นการประจำ และต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีความรู้ความสามารถ และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ ผลงานหรือเคยปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้มีความรู้หรือความเชี่ยวชาญด้านการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) มีสัญชาติไทย

(๓) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี

(๔) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากหน่วยงานของรัฐเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือเพราะประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือเพราะเหตุกระทำการอันมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

(๖) ไม่เคยต้องคำวินิจฉัยว่าได้กระทำการอันถือเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

(๗) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๘) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

มาตรา ๓๙ คณะกรรมการ คชป. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและวินิจฉัยกรณีที่มีความปรากฏต่อคณะกรรมการ คชป. เองว่ามีการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล หรือกรณีที่มีการยื่นคำร้องตามมาตรา ๑๐ ซึ่งมีข้อเท็จจริงที่บ่งชี้ว่าเป็นคดีอยู่ในศาลหรือที่ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเด็ดขาดแล้วในประเด็นเดียวกัน

(๒) ดำเนินมาตรการใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน ซึ่งรวมทั้งการแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานตามที่มอบหมาย

(๓) กำหนดมาตรการชั่วคราวก่อนมีคำวินิจฉัยเพื่อคุ้มครองหรือบรรเทาทุกข์แก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติมิให้ถูกกระทำซ้ำหรือถูกกระทำต่อไปซึ่งการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล หรือมีคำสั่งอื่นใดในอันที่จะบรรเทาความเดือดร้อนเสียหายที่บุคคลจะได้รับจากการกระทำอันเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล เท่าที่จำเป็นและสมควรแก่กรณี

(๔) ดำเนินการไกล่เกลี่ย กรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งประสงค์จะให้มีการไกล่เกลี่ยเพื่อให้ข้อพิพาทระงับโดยเร็ว

(๕) พิจารณาวินิจฉัยว่านโยบาย กฎ ระเบียบ ประกาศ มาตรการ โครงการ วิธีปฏิบัติ หรือการกระทำของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลหรือไม่ และมีคำสั่งตามมาตรา ๑๗

(๖) ยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญกรณีที่คณะกรรมการ คชป. วินิจฉัยว่า มีการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยอาศัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น

(๗) ประสานงานร่วมกับองค์กรช่วยเหลือทางกฎหมายด้านการคุ้มครองสิทธิ เพื่อมอบหมายให้องค์กรดังกล่าวเข้าช่วยเหลือทางกฎหมายแก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติตามที่เห็นสมควร

(๘) ประสานงานร่วมกับคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายอื่น ซึ่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับกรณีที่มีการยื่นคำร้อง

(๙) เสนอความเห็นและข้อสังเกตต่อคณะกรรมการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการติดตามตรวจสอบปัญหาการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล ทั้งทางด้านการกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใด เพื่อป้องกันมิให้บุคคลถูกระงัทำซ้ำหรือถูกระงัทำต่อไปซึ่งการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

(๑๐) เสนอแนะต่อคณะกรรมการเพื่อวางระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการยื่นคำร้องและการพิจารณาคำร้อง การช่วยเหลือทางกฎหมาย การตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน การยึดและอายัด การกำหนดมาตรการคุ้มครองชั่วคราว การไกล่เกลี่ย การวินิจฉัยและมีคำสั่ง บัตรประจำตัว ผู้ปฏิบัติงาน อัตราค่าตอบแทน และอื่นใดเพื่อคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ

(๑๑) รวบรวมข้อมูล และจัดทำรายงานผลการตรวจสอบการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเสนอต่อคณะกรรมการทุกสามเดือน

(๑๒) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ คชป.

มาตรา ๕๐ ให้คณะกรรมการ คชป. ประชุมอย่างน้อยเดือนละสองครั้ง

การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

ในการปฏิบัติหน้าที่ ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ใดมีส่วนได้เสียโดยตรงหรือโดยอ้อมในเรื่องที่คณะกรรมการพิจารณา ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้นั้นแจ้งให้ที่ประชุมทราบและให้กรรมการผู้นั้นออกจากที่ประชุมและงดลงมติในการประชุมเรื่องนั้น

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่กรณีวินิจฉัยว่าไม่มีการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลให้เป็นเอกฉันท์ กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๕๑ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๕ และมาตรา ๓๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๓

สภาส่งเสริมความเท่าเทียมและขจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

มาตรา ๕๒ ให้มี “สภาส่งเสริมความเท่าเทียมและขจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล” ประกอบด้วยบุคคลที่คณะกรรมการแต่งตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าสิบคน จากระายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือกจากองค์กรเอกชน

ที่ได้จัดแจ้งไว้กับสำนักงานตามมาตรา ๒๗ วรรคสอง โดยมีหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

การคัดเลือกสมาชิกสภาส่งเสริมตามวรรคหนึ่งต้องคำนึงถึงความโปร่งใส สะดวก รวดเร็ว ทั้งถึงและความเป็นธรรมในการคัดเลือก และต้องประกอบไปด้วยตัวแทนของประชาชนในภูมิภาคและกลุ่มต่าง ๆ ที่หลากหลาย และมีความสมดุล ซึ่งอย่างน้อยต้องมีตัวแทนของบุคคลที่มีความแตกต่างหลากหลายในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ภาษา เพศ เพศสภาพ เพศวิถี อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ การติดเชื่อเอชไอวีหรือเอดส์ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม อาชีพ การทำงาน การศึกษาอบรม ศาสนาหรือความเชื่อ หรือความเชื่อและความคิดเห็นทางการเมือง

คณะกรรมการอาจกำหนดให้มีสภาส่งเสริมแยกย่อยตามภูมิภาคก็ได้โดยคำนึงถึงความต้องการของภูมิภาคและความหลากหลายของสังคม ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

ให้สำนักงานทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการในการดำเนินการคัดเลือกสมาชิกสภาส่งเสริม

มาตรา ๔๓ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการเพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมและจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลอย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับประโยชน์สาธารณะ และพลวัตทางสังคม ให้สภาส่งเสริม มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมความเท่าเทียมและจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเสนอต่อคณะกรรมการ

(๒) สสำรวจ ศึกษา วิจัย รับฟังความคิดเห็นจากประชาชน และดำเนินการอื่นใดเพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมและจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายส่งเสริมความเท่าเทียมและจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

(๔) เรียกให้มีการประชุมร่วมกับคณะกรรมการ และคณะกรรมการ คชป. เพื่อติดตามความคืบหน้าการดำเนินงาน และมีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

หลักเกณฑ์และวิธีการในการส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทของสภาส่งเสริม ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๔ ให้คณะกรรมการจัดให้มีการประชุมร่วมกับสภาส่งเสริมอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เพื่อนำเสนอรายงานสถานการณ์การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลและความคืบหน้าการดำเนินงานของคณะกรรมการ และเปิดให้สมาชิกสภาส่งเสริมได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างเพียงพอเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของคณะกรรมการตามอำนาจหน้าที่

ให้สำนักงานรวบรวมข้อคิดเห็นทั้งปวงที่ได้รับจากสภาส่งเสริม และจัดทำเป็นรายงานประเมินสถานการณ์การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลภาคประชาชน โดยระบุสภาพปัญหาและเสียงสะท้อนจากภาคประชาชนต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ และข้อเสนออันเป็นรูปธรรม เพื่อให้คณะกรรมการนำข้อเสนออันเป็นรูปธรรมดังกล่าวไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

หลักเกณฑ์และวิธีการในการประชุมร่วมกับสภาส่งเสริม ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

ส่วนที่ ๔

สำนักงานคณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

มาตรา ๔๕ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเป็นหน่วยงานของรัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคล และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ

มาตรา ๔๖ ให้สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจการทั่วไปและงานธุรการของคณะกรรมการ_คณะกรรมการ คชป. และสภาส่งเสริม

(๒) สำรวจ ศึกษา วิจัย วิเคราะห์ รวบรวมและเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การเลือกปฏิบัติต่อบุคคล และจัดทำแผนงาน วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม และประเมินผลเสนอต่อคณะกรรมการ เพื่อประโยชน์ในการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

(๓) สนับสนุนให้มีการจัดตั้ง การดำเนินงาน การสร้างความเข้มแข็งขององค์กรด้านความหลากหลายของบุคคลเพื่อให้สามารถทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิของบุคคลที่มีความแตกต่างหลากหลาย และจัดทำบัญชีรายชื่อองค์กรช่วยเหลือทางกฎหมายด้านการคุ้มครองสิทธิ เพื่อประโยชน์ในการมอบหมายให้องค์กรดังกล่าวเข้าช่วยเหลือทางกฎหมายแก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ

(๔) ประสานงาน ให้คำปรึกษา อบรมและเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลให้กับหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน และบุคคลใด

(๕) ฝึกอบรมและพัฒนาพนักงานเจ้าหน้าที่ บุคลากรในสำนักงาน และบุคคลอื่นใดในด้านการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล เพื่อปฏิบัติตามการตามพระราชบัญญัตินี้

(๖) รวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานสถานการณ์การเลือกปฏิบัติต่อบุคคล เสนอต่อคณะกรรมการเป็นประจำทุกปี

(๗) ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการ คณะกรรมการ คชป. หรือที่สภาส่งเสริม มอบหมาย

(๘) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน

ให้สำนักงานรายงานความคืบหน้าของการดำเนินงานตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยทุกสามเดือน

มาตรา ๔๗ ให้มีผู้อำนวยการสำนักงานคนหนึ่ง มีหน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงาน ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการ และเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเจ้าหน้าที่และบุคลากรของสำนักงาน

ให้ประธานกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลแต่งตั้งผู้อำนวยการจากการสรรหา และเห็นชอบโดยคณะกรรมการ

ผู้อำนวยการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๘ รวมทั้งเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการบริหารจัดการองค์กร

ในกิจการของสำนักงานที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้อำนวยการเป็นผู้แทนของสำนักงาน เพื่อการนี้ผู้อำนวยการอาจมอบอำนาจให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่เฉพาะอย่างแทนได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๔๘ ผู้อำนวยการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้แต่ไม่เกินสองวาระ

ให้ผู้อำนวยการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้อำนวยการขึ้นใหม่

เพื่อให้ได้มาซึ่งผู้อำนวยการคนใหม่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่เมื่อสิ้นสุดวาระของผู้อำนวยการคนเดิม ให้ดำเนินการคัดเลือกผู้อำนวยการใหม่เป็นการล่วงหน้าตามสมควร

มาตรา ๔๙ ผู้อำนวยการต้องเป็นผู้สามารถทำงานให้แก่สำนักงานได้เต็มเวลาและเป็นผู้นำ และรับผิดชอบในการบริหารกิจการของสำนักงานตามนโยบายของคณะกรรมการ และต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) อายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี
- (๓) มีความรู้ความเข้าใจและมีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ในการจัดการเลือกปฏิบัติ ต่อบุคคลไม่น้อยกว่าห้าปี
- (๔) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากหน่วยงานของรัฐเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือเพราะประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง หรือเพราะเหตุกระทำการอันมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล
- (๖) ไม่เคยต้องคำวินิจฉัยว่าได้กระทำการอันถือเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล
- (๗) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวย ผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ
- (๘) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรค การเมือง
- (๙) ไม่เป็นกรรมการ เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้าง หรือที่ปรึกษาในหน่วยงานของรัฐหรือองค์กร เอกชนใด

ในการบริหารกิจการขององค์กร ผู้อำนวยการต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๕๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๔๘ ผู้อำนวยการ พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) มีอายุครบหกสิบห้าปี
- (๓) ลาออก
- (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๙
- (๕) คณะกรรมการมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด ให้ออกเพราะมีความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรง บกพร่องในหน้าที่อย่างร้ายแรง หรือไม่สามารถปฏิบัติ หน้าที่ได้

มาตรา ๕๑ สำนักงานมีรายได้ ดังต่อไปนี้

- (๑) เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้
- (๒) รายได้และผลประโยชน์อันได้มาจากการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่
- (๓) ค่าปรับตามพระราชบัญญัตินี้
- (๔) รายได้และดอกผลจากทรัพย์สินของสำนักงาน

รายได้ของสำนักงานไม่ต้องนำส่งคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลังและกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

มาตรา ๕๒ บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สำนักงานได้มาโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ของสำนักงาน ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสำนักงาน

ทรัพย์สินของสำนักงานไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

มาตรา ๕๓ การบัญชีของสำนักงานให้จัดทำตามมาตรฐานการบัญชี และต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชีและการพัสดุของสำนักงาน ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละครั้ง

ในการตรวจสอบภายใน ให้มีผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบภายในโดยเฉพาะตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

เมื่อระเบียบประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๕๔ ให้สำนักงานจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีทำการส่งผู้สอบบัญชีภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ

ในทุกรอบปีงบประมาณ ให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือผู้สอบบัญชีอิสระที่คณะกรรมการแต่งตั้งโดยได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีและประเมินผลการใช้จ่ายเงินและทรัพย์สินของสำนักงาน โดยให้แสดงความคิดเห็นเป็นข้อวิเคราะหว่าการใช้จ่ายดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ประหยัด และได้ผลตามเป้าหมายเพียงใด แล้วทำบันทึกรายงานผลเสนอต่อคณะกรรมการคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา

ให้สำนักงานเป็นหน่วยรับตรวจตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

หมวด ๔

บทกำหนดโทษ

ส่วนที่ ๑

มาตรการบังคับทางปกครอง

มาตรา ๕๕ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๒ มาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๗ ให้คณะกรรมการ คชป. มีอำนาจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ดังต่อไปนี้

สำเนาร่างพระราชบัญญัติการบริหารการปฏิบัติราชการ พ.ศ.

๑๗

(๑) เตือนให้ผู้ขึ้นรับราชการกระทำที่ฝ่าฝืน หรือแก้ไขปรับปรุงหรือปฏิบัติให้ถูกต้องหรือเหมาะสม ภายในเวลาที่กำหนด

(๒) ประกาศ โฆษณา หรือเผยแพร่คำวินิจฉัยและให้เหตุผลเพื่อสร้างความเข้าใจต่อสาธารณชน

(๓) ดำเนินมาตรการบังคับทางปกครองเพื่อให้มีการปฏิบัติตามคำสั่ง

(๔) สั่งให้ผู้ขึ้นชำระค่าปรับทางปกครองรายวันในอัตราสูงสุดจนกว่าจะได้กระทำการตามคำสั่ง

(๕) แจ่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการดำเนินการทางวินัยในกรณีที่ถูกกระทำผิด เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง มาใช้บังคับ และในกรณีที่ไม่มีพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการบังคับตามคำสั่งให้อำนาจการมีอำนาจฟ้องคดี ต่อศาลปกครองเพื่อบังคับทางปกครองได้

ส่วนที่ ๒

โทษทางอาญา

มาตรา ๕๖ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกิน ห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้ต้องหาปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ คชป. ตามมาตรา ๑๒ ภายในระยะเวลา ที่กำหนด หรือได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลแล้ว ให้การดำเนินคดีอาญาเป็นอันระงับไป

มาตรา ๕๗ ผู้ใดขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ คชป. หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการ เช่นว่านั้นมอบหมาย แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๘ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ คชป. ที่สั่งตามมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ผู้ต้องหาปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ คชป. ตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง ภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลแล้ว ให้การ ดำเนินคดีอาญาเป็นอันระงับไป

มาตรา ๕๙ ผู้ใดกลั่นแกล้งหรือกระทำการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล แก่บุคคลที่ได้ใช้สิทธิหรือจะใช้ สิทธิยื่นคำร้องตามมาตรา ๑๐ หรือแก่บุคคลที่ให้ข้อมูลหรือพยานหลักฐานเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการ ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๐ กรณีที่คณะกรรมการ คชป. เห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรได้รับโทษจำคุกหรือไม่ควร ถูกฟ้องร้อง ให้มีอำนาจเปรียบเทียบ

ในกรณีที่มีการสอบสวน ถ้าพนักงานสอบสวนพบว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และบุคคลนั้นยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้คณะกรรมการ คชป. หรือผู้ที่ คณะกรรมการ คชป. มอบหมาย ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่บุคคลนั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบ

สำเนาร่างพระราชบัญญัติ

๑๘

เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันแล้วให้ถือว่าคดี
เลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๑ ให้ดำเนินการคัดเลือกคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จ
ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๖๕ (๓) ให้บุคคลตามมาตรา ๖๕ (๑)
และ (๒) ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อน
จนกว่าคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเข้ารับหน้าที่

มาตรา ๖๒ ให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพทำหน้าที่เป็นสำนักงานคณะกรรมการจัดการ
เลือกปฏิบัติต่อบุคคลจนกว่าจะมีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล
ตามพระราชบัญญัตินี้ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้
ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพทำหน้าที่ผู้อำนวยการจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้อำนวยการ
ตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

นายกรัฐมนตรี

สำเนาร่างพระราชบัญญัติ

ว่าด้วยการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล พ.ศ. ...

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ ร่างพระราชบัญญัติการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล พ.ศ. ...

ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยหนึ่งหมื่นคน ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล พ.ศ. ... ต่อรัฐสภา และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล อีกทั้งได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่าการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลจะกระทำมิได้ กล่าวได้ว่า หลักการไม่เลือกปฏิบัติ (principle of non-discrimination) นั้นเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชน แต่ปัจจุบันยังคงปรากฏว่า บุคคลที่มีความแตกต่างหลากหลายในสังคมไทยยังคงต้องเผชิญกับปัญหาการเลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นการทำงานหรือการประกอบอาชีพ การเข้าถึงสินค้าและบริการ การเข้าถึงการศึกษา การรักษาพยาบาลและสวัสดิการสังคมประการต่าง ๆ อันสืบเนื่องมาจากความแตกต่างหลากหลายในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ภาษา เพศ (sex) เพศสภาพ (sexuality) เพศวิถี (gender) อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ การติดเชื้อเอชไอวีหรือเอดส์ (HIV/AIDS) สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม อาชีพ การทำงาน การศึกษาอบรม ศาสนาหรือความเชื่อ หรือความเชื่อและความคิดเห็นทางการเมืองเหตุผลสำคัญประการหนึ่งคือ การที่ประเทศไทยยังขาดกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์ มาตรการและกลไกในการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลในภาพรวม ซึ่งรวมทั้งการไม่มียุทธศาสตร์หรือหน่วยงานที่มีภารกิจในการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเป็นการเฉพาะ การขาดกลไกที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรในภาคส่วนต่าง ๆ ที่จะมาร่วมแก้ไขปัญหาการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล ตลอดจนการไม่มีกลไกในการคุ้มครองและช่วยเหลือเยียวยาบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติและป้องกันไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเกิดขึ้นซ้ำสอง สมควรให้มีกฎหมายกลางที่กำหนดหลักเกณฑ์ มาตรการและกลไกในการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อรับรองสิทธิของบุคคลทุกคนที่จะปลอดพ้นจากการถูกเลือกปฏิบัติ และสอดคล้องกับมาตรา ๔ และมาตรา ๒๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

(๒.๑) ผลต่อกฎหมายอื่น

กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายกลาง และเป็นกฎหมายที่วางมาตรฐานขั้นต่ำเกี่ยวกับการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล (ร่างมาตรา ๓)

(๒.๒) บทนิยาม

กำหนดนิยาม “การเลือกปฏิบัติต่อบุคคล” “เหตุแห่งความแตกต่างของบุคคล” “การดำเนินการที่สมเหตุสมผล” “หน่วยงานของรัฐ” “คณะกรรมการ” “คณะกรรมการ คชป.” “สภาส่งเสริม” “สำนักงาน” “ผู้อำนวยการ” “พนักงานเจ้าหน้าที่” และ “รัฐมนตรี” (ร่างมาตรา ๔) ทั้งนี้ เหตุแห่งความแตกต่างของบุคคลได้กำหนดให้ครอบคลุมถึงความแตกต่างหลากหลายของบุคคลในด้านต่าง ๆ และเปิดช่องให้คณะกรรมการกำหนดเพิ่มเติมได้ ซึ่งหมายรวมถึงความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ภาษา เพศ เพศสภาพ เพศวิถี อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ การติดเชื้อเอชไอวีหรือเอดส์ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม อาชีพ การทำงาน การศึกษาอบรม ศาสนาหรือความเชื่อ หรือความเชื่อและความคิดเห็นทางการเมือง หรือเหตุอื่นใดตามที่คณะกรรมการกำหนด

(๒.๓) หลักการของกฎหมาย

กำหนดรับรองสิทธิของบุคคลที่จะปลอดพ้นจากการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลไว้อย่างชัดเจนในกฎหมาย และกำหนดให้รัฐมีหน้าที่จัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล รวมทั้งส่งเสริมและป้องกันไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล ตลอดจนคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติและป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำสอง ไม่ว่าการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลดังกล่าวนั้นได้กระทำโดยหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานหรือการประกอบอาชีพ การเข้าถึงสินค้าและบริการ การเข้าถึงการศึกษา การรักษาพยาบาลและสวัสดิการต่าง ๆ (ร่างมาตรา ๖)

(๒.๔) ลักษณะการกระทำที่กฎหมายถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลนั้นจะกระทำมิได้ ซึ่งครอบคลุมถึงการเลือกปฏิบัติทางตรง (direct discrimination) การเลือกปฏิบัติทางอ้อม (indirect discrimination) การล่วงละเมิดต่อบุคคลในรูปแบบต่าง ๆ (harassment) และเปิดช่องให้คณะกรรมการสามารถกำหนดลักษณะการกระทำที่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเพิ่มเติมอีกได้ซึ่งประกาศโดยรัฐมนตรี อันได้แก่

- การกระทำหรือไม่กระทำการใดในทุกรูปแบบ อันเป็นการแบ่งแยก กีดกัน หรือจำกัดสิทธิ เสรีภาพ หรือสิทธิประโยชน์ใด ๆ ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม เพราะเหตุแห่งความแตกต่างของบุคคล

- การกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ ประกาศ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใด ที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล หรือการกระทำหรืองดเว้นการกระทำที่แม้จะมีได้มุ่งหมายให้เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยตรง แต่ผลของการกระทำนั้นทำให้บุคคลต้องเสียสิทธิประโยชน์หรืออาจจะเสียสิทธิประโยชน์ใด ๆ ที่ควรจะได้รับ เพราะเหตุแห่งความแตกต่างของบุคคล

- การล่วงเกิน คุกคาม ก่อความเดือดร้อนรำคาญ หรือเป็นไปในลักษณะที่ล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพราะเหตุแห่งความแตกต่างของบุคคล และ

- การเลือกปฏิบัติอื่นใดที่คณะกรรมการกำหนดและประกาศโดยรัฐมนตรี (ร่างมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง)

(๒.๕) กรณีที่กฎหมายอนุญาตให้ปฏิบัติต่อบุคคลได้อย่างแตกต่างกันโดยไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

กำหนดลักษณะการกระทำที่กฎหมายอนุญาตให้ปฏิบัติต่อบุคคลได้อย่างแตกต่างกันโดยไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล ซึ่งได้แก่

- การดำเนินการหรือมาตรการเพื่อจัดอุปสรรค ส่งเสริม ค้ำครอง หรืออำนวยความสะดวกให้บุคคลที่มีความแตกต่างหลากหลายสามารถใช้สิทธิ เสรีภาพ หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดได้อย่างเท่าเทียมกัน และ

- การดำเนินการหรือมาตรการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ชอบด้วยกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควรแก่กรณี

(ร่างมาตรา ๗ วรรคสอง)

(๒.๖) ความรับผิดชอบละเมิด

กำหนดให้ผู้กระทำการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลตามร่างมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง ต้องรับผิดชอบในผลแห่งความเสียหายจากการนั้น (ร่างมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง) กำหนดให้ผู้บังคับบัญชา นายจ้าง ตัวการ หรือเจ้าของกิจการ ต้องร่วมรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดที่บุคคลดังกล่าวข้างต้นได้กระทำไปในการทำงานให้แก่ตน เว้นแต่ได้มีการดำเนินการที่สมเหตุสมผลแล้ว กล่าวคือ ผู้บังคับบัญชา นายจ้าง ตัวการ หรือเจ้าของกิจการดังกล่าวนั้นได้มีการดำเนินการ การป้องกัน การเปลี่ยนแปลง การปรับปรุงแก้ไข หรือเยียวยาตามที่จำเป็นและเหมาะสมแก่เรื่องหรือกรณีโดยไม่ก่อให้เกิดภาระอันเกินควรหรือเกินสัดส่วน เพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล (ร่างมาตรา ๘ วรรค ๒ ประกอบกับคำนิยาม “การดำเนินการที่สมเหตุสมผล”) กำหนดกลไกการค้ำครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติไว้สองช่องทางคือ การตรวจสอบการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยคณะกรรมการ คชป. และการฟ้องคดี (หมวด ๒ ว่าด้วยการค้ำครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ ส่วนที่ ๑ ว่าด้วยการตรวจสอบการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล และส่วนที่ ๒ ว่าด้วยการฟ้องคดี)

(๒.๗) การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลไม่มีผลทางกฎหมาย

กำหนดให้นิติกรรมทางแพ่ง กฎและคำสั่งทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลตามร่างมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง ไม่มีผลในทางกฎหมาย (sanction by nullity) กล่าวคือ กฎหมายจะไม่รับรองและถือว่านิติกรรมส่วนนั้นเป็นโมฆะ (ร่างมาตรา ๙)

(๒.๘) การค้ำครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติโดยคณะกรรมการ คชป.

กำหนดให้คณะกรรมการค้ำครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ (“คณะกรรมการ คชป.”) เป็นองค์กรหลักและเป็นกลไกสำคัญในการตรวจสอบการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล และดำเนินการมาตรการต่าง ๆ เพื่อค้ำครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ (หมวด ๒ ส่วนที่ ๑ : ร่างมาตรา ๑๐ ถึง ร่างมาตรา ๒๐) ดังนี้

- ผู้มีสิทธิยื่นคำร้อง กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลผู้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ คชป. เพื่อให้ตรวจสอบเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล โดยกำหนดไว้อย่างกว้าง ซึ่งหมายรวมถึง บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายหรืออาจจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล สามเณร บิดามารดา ทายาท ญาติ ผู้ปกครอง ผู้ดูแล ผู้พิทักษ์ หรือผู้อนุบาลของบุคคล

ดังกล่าว ตลอดจน หน่วยงานของรัฐ พนักงานเจ้าหน้าที่ องค์การภาคประชาสังคมด้านการคุ้มครองสิทธิ หรือ บุคคลอื่นใด เพื่อประโยชน์ในการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล (ร่างมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง) นอกจากนี้ ยัง กำหนดให้คณะกรรมการ คชป. สามารถยับยั้งกรณีการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลขึ้นมาพิจารณาได้เอง แม้ไม่มีผู้ใด ร้องเรียน (ร่างมาตรา ๓๙ (๑)) กำหนดยืนยันหลักความคุ้มครองผู้ใช้สิทธิยื่นคำร้องโดยสุจริต (ร่างมาตรา ๓๙ วรรคท้าย) และกำหนดโทษอาญาแก่บุคคลที่กลั่นแกล้งหรือกระทำการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลอันสืบเนื่องมาจากการ ใช้สิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ คชป. โดยกำหนดระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน ปรับไม่เกินสองหมื่น บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๕๙)

- การประสานงานร่วมกับองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่อื่น ๆ กำหนดให้คณะกรรมการ คชป. มีหน้าที่ประสานงานกับภาคส่วนอื่น ๆ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือก ปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การประสานงานกับองค์กรช่วยเหลือทางกฎหมายด้านการคุ้มครองสิทธิ เพื่อ รับประกันว่าบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติจะมีตัวแทนทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิประการต่าง ๆ โดยไม่ต้อง รับภาระค่าใช้จ่ายเกินสมควร และการประสานงานกับคณะกรรมการและองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายอื่น ๆ เพื่อป้องกันความซ้ำซ้อนในการทำงานและให้การช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติเป็นไปในทิศทางที่ สอดคล้องกัน (ร่างมาตรา ๑๑)

- การตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน กำหนดให้คณะกรรมการ คชป. มีอำนาจ หน้าที่ในการตรวจสอบรวบรวมพยานหลักฐาน ซึ่งรวมทั้ง การเข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อค้น ยึด อายัด และรวบรวมพยานหลักฐานโดยมีหมายค้น การมีหนังสือสอบถามข้อมูล เรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือให้ ส่งสิ่งของเอกสารหรือพยานหลักฐานมาเพื่อประโยชน์แก่การพิจารณา และสั่งให้หน่วยงานหรือบุคคลใด ตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม และจัดส่งพยานหลักฐานดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนด (ร่างมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง) และกำหนดให้ผู้เกี่ยวข้องมีหน้าที่อำนวยความสะดวก ชี้แจงข้อเท็จจริง ตอบหนังสือ สอบถาม หรือส่งสิ่งของหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของคณะกรรมการ คชป. (ร่าง มาตรา ๑๒ วรรคสอง) นอกจากนี้ คณะกรรมการ คชป. ยังมีอำนาจในการแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อ ปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานตามที่มอบหมายได้ (ร่างมาตรา ๑๓) และกำหนดให้ บุคคลที่ปฏิบัติงานในการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานมีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมาย อาญา (ร่างมาตรา ๑๔) รวมทั้งต้องมีบัตรประจำตัวผู้ปฏิบัติงานและต้องแสดงบัตรประจำตัวแก่บุคคลที่ เกี่ยวข้องทุกครั้งในการปฏิบัติหน้าที่ (ร่างมาตรา ๒๐) ทั้งนี้ มีบทกำหนดโทษกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ คณะกรรมการ คชป. เพื่อให้เกิดสภาพบังคับทางกฎหมายในการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน โดย กำหนดให้คณะกรรมการ คชป. มีอำนาจออกมาตรการบังคับทางปกครองประการต่าง ๆ ตามที่เห็นสมควร (ร่างมาตรา ๕๕) และกำหนดโทษอาญาโดยมีระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน ปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๕๖)

- มาตรการคุ้มครองชั่วคราวในระหว่างการศึกษาวินิจฉัย กำหนดให้คณะกรรมการ คชป. สามารถมีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรการคุ้มครองชั่วคราวเพื่อให้บุคคลถูกกระทำซ้ำหรือถูกกระทำต่อไป ซึ่งการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล หรือมีคำสั่งอื่นใดในอันที่จะบรรเทาความเดือดร้อนเสียหายที่บุคคลจะได้รับจาก การกระทำอันเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล เท่าที่จำเป็นและสมควรแก่กรณี ไม่ว่าจะมีความร้องขอจากบุคคล ดังกล่าวหรือไม่ก็ตาม (ร่างมาตรา ๑๔) มีบทกำหนดโทษกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ คชป. เพื่อให้เกิดสภาพบังคับทางกฎหมายในการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน โดยกำหนดให้คณะกรรมการ

สำเนาร่างพระราชบัญญัติการบริหารการเลือกตั้ง

๕

คชป. มีอำนาจออกมาตรการบังคับทางปกครองประการต่าง ๆ ตามที่เห็นสมควร (ร่างมาตรา ๕๕) และกำหนดโทษอาญาโดยมีระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน ปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๕๘)

- การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท กำหนดให้คณะกรรมการ คชป. เมื่อได้รับคำร้องจากคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการให้คู่กรณีเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย โดยคณะผู้ไกล่เกลี่ยประกอบด้วยกรรมการ คชป. หนึ่งคนเป็นประธาน และผู้ไกล่เกลี่ยซึ่งแต่งตั้งโดยคู่กรณีอีกฝ่ายละหนึ่งคน ในกรณีที่คู่กรณีตกลงกันได้ ให้คณะผู้ไกล่เกลี่ยจัดทำสัญญาประนีประนอมยอมความระหว่างคู่กรณี ทั้งนี้ ข้อสัญญาประนีประนอมยอมความดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักการของพระราชบัญญัตินี้และหลักการด้านการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายอื่น ส่วนในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่สมัครใจที่จะให้ดำเนินการไกล่เกลี่ยต่อไป หรือคู่กรณีไม่อาจตกลงกันได้ ให้จำหน่ายคำร้องและให้คณะกรรมการ คชป. ดำเนินการเพื่อให้มีคำวินิจฉัยต่อไป (ร่างมาตรา ๑๕) กำหนดให้การไกล่เกลี่ย หรือการถอนคำร้อง ไม่ตัดอำนาจหน้าที่คณะกรรมการ คชป. ที่จะพิจารณาวินิจฉัยว่า นโยบาย กฎ ระเบียบ ประกาศ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดมีลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลหรือไม่ (ร่างมาตรา ๑๖)

- คำสั่งคณะกรรมการ คชป. กรณีวินิจฉัยว่ามีการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล กำหนดกรอบอำนาจในการออกคำสั่งของคณะกรรมการ คชป. กรณีที่วินิจฉัยแล้วพบว่ามีการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล อันได้แก่ ออกคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องนั้น ระงับการกระทำที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ หรือแก้ไขปรับปรุงด้วยวิธีการใดที่เห็นเหมาะสม หรือปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด และ/หรือ ออกคำสั่งให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องนั้น ให้การชดเชยและเยียวยาความเสียหายแก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ ด้วยวิธีการใดที่เห็นเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยคำนึงถึงพฤติการณ์และความร้ายแรง หรือความเดือดร้อนที่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติได้รับ รวมทั้งการป้องกันไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลเกิดขึ้นซ้ำสอง และคำสั่งดังกล่าวให้เป็นที่สุด (ร่างมาตรา ๑๗) มีบทกำหนดโทษกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ คชป. เพื่อให้เกิดสภาพบังคับทางกฎหมายในการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน โดยกำหนดให้คณะกรรมการ คชป. มีอำนาจออกมาตรการบังคับทางปกครองประการต่าง ๆ ตามที่เห็นสมควร (ร่างมาตรา ๕๕) และกำหนดโทษอาญาโดยมีระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน ปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (ร่างมาตรา ๕๘)

- หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการของคณะกรรมการ คชป. ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งกำหนดให้การดำเนินการของคณะกรรมการ คชป. อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล (“คณะกรรมการ”) กำหนด และมีผลใช้บังคับเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา (ร่างมาตรา ๑๘)

(๒.๙) การฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจ

กำหนดให้บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อเรียกค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล ไม่ว่าจะได้ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ คชป. หรือไม่ก็ตาม (หมวด ๒ ส่วนที่ ๒ : ร่างมาตรา ๒๑ ถึง ร่างมาตรา ๒๔) ซึ่งมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

- ผู้มีสิทธิฟ้องคดี กำหนดให้ผู้ได้รับความเสียหายหรือจะได้รับความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลมีสิทธิฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนต่อศาลที่มีเขตอำนาจ (ร่าง

สำเนาร่างพระราชบัญญัติ

๒

มาตรา ๒๑ (วรรคหนึ่ง) รวมทั้งกำหนดให้บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ สามิ ภริยา บิดา มารดา ทายาท ญาติ ผู้ปกครอง ผู้ดูแล ผู้พิทักษ์ หรือผู้อนุบาล อาจขอให้องค์กรช่วยเหลือทางกฎหมายด้านการคุ้มครองสิทธิเป็นผู้ฟ้องคดีแทนได้ (ร่างมาตรา ๒๑ วรรคท้าย)

- ค่าสินไหมทดแทนและค่าเสียหาย กำหนดให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายสำหรับความเสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงิน และมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษได้ไม่เกินสี่ (๔) เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงกรณีที่มีการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง (มาตรา ๒๑ วรรคสอง) เพิ่มเติมจากหลักการเรื่องค่าสินไหมทดแทนในมูลละเมิดตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

- การยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมศาล กำหนดยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียมศาลในการฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนจากผู้กระทำละเมิด ไม่ว่าเป็นกรณีที่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติฟ้องคดีเอง หรือเป็นกรณีที่องค์กรช่วยเหลือทางกฎหมายด้านการคุ้มครองสิทธิฟ้องแทน (ร่างมาตรา ๒๒)

- การผลักภาระการพิสูจน์ กำหนดผลักภาระการพิสูจน์โดยให้ผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลมีหน้าที่ต้องพิสูจน์ว่าตนมิได้กระทำการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย (ร่างมาตรา ๒๓)

- อายุความ กำหนดอายุความโดยให้ฟ้องภายในระยะเวลาสอง (๒) ปีนับแต่วันที่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติรู้ถึงการกระทำอันมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลและรู้ตัวผู้กระทำการ หรือนับแต่วันที่คณะกรรมการ คชป. มีคำวินิจฉัย หรือนับแต่วันที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาถึงที่สุด แล้วแต่กรณี แต่ไม่เกินสิบ (๑๐) ปี นับแต่วันที่เกิดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล (ร่างมาตรา ๒๔)

(๒.๑๐) คณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

กำหนดให้มีคณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล (“คณะกรรมการ”) โดยมุ่งหมายให้เป็นองค์กรหลักและเป็นกลไกสำคัญในการทำงานเชิงรุกเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ (หมวด ๓ ส่วนที่ ๑ : ร่างมาตรา ๒๕ ถึง ร่างมาตรา ๓๖) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

- องค์ประกอบและที่มาของคณะกรรมการ กำหนดให้มีคณะกรรมการจำนวน ๑๔ คน (ร่างมาตรา ๒๕) ซึ่งประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ๘ คน ได้แก่ ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ นายกสททนายความฯ ผู้แทนซึ่งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ผู้แทนซึ่งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ และผู้แทนซึ่งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการในคณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ (“คณะกรรมการ วลพ.”)

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ๑๐ คน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งได้รับการคัดเลือกที่เป็นบุคคลผู้มีความรู้ความสามารถด้านการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล และเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ผลงานหรือเคยปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้มีความรู้หรือความเชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชนไม่น้อยกว่าห้า (๕) ปี ซึ่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวจะต้องผ่านการคัดเลือกจากผู้แทนองค์กรด้านคนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้รับบริการด้านสุขภาพ เด็กและเยาวชน ผู้หญิง ความหลากหลายทางเพศ ความหลากหลายวัฒนธรรมหรือ

ความเชื่อทางศาสนา แรงงาน กลุ่มชาติพันธุ์ และด้านสิทธิมนุษยชนอื่นด้านละ ๑ คน ซึ่งเป็นองค์กร มูลนิธิ สมาคม หรือสภาวิชาชีพที่ได้จัดแจ้งไว้กับสำนักงานคณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล (“สำนักงาน”) โดยวิธีการคัดเลือกต้องคำนึงถึงความโปร่งใส สะดวก รวดเร็ว ทั้งถึง และความเป็นธรรมในการคัดเลือก ตลอดจนเปิดให้ผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกในแต่ละด้านได้มีโอกาสแสดงวิสัยทัศน์ด้านการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลต่อสาธารณะ (ร่างมาตรา ๒๗) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปีและให้ดำรงตำแหน่งติดต่อกันได้ไม่เกิน ๒ วาระ (ร่างมาตรา ๓๑)

- อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลและส่งเสริมความเท่าเทียมกันระหว่างบุคคล ซึ่งหมายรวมถึง

(๑) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี ในเชิงกฎหมายและนโยบายเพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ

(๒) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่องค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานและการประกอบอาชีพ การเข้าถึงสินค้าและบริการ การเข้าถึงการศึกษา การรักษาพยาบาลและสวัสดิการต่าง ๆ

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทของสภาส่งเสริมความเท่าเทียมและจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล (“สภาส่งเสริม”) เพื่อให้บุคคลที่มีความแตกต่างหลากหลายได้เข้ามามีส่วนร่วมกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ

(๔) สร้างเครือข่ายเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลในท้องถิ่น ภูมิภาค และในระดับประเทศและต่างประเทศ

(๕) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา วิจัย การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลและการส่งเสริมความเท่าเทียมกันระหว่างบุคคล

(๖) เสนอรายงานสถานการณ์การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลต่อสภาส่งเสริม คณะรัฐมนตรี และรัฐสภาเป็นประจำทุกปี

(๗) ออกระเบียบต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

(ร่างมาตรา ๒๖)

- การประชุมคณะกรรมการ และการแต่งตั้งอนุกรรมการ คณะทำงานหรือที่ปรึกษา กำหนดให้คณะกรรมการต้องประชุมอย่างน้อยทุก ๓ เดือน และในการวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ใช้มติเสียงข้างมาก (ร่างมาตรา ๓๔) และมีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการมอบหมายได้ (ร่างมาตรา ๓๖)

(๒.๑๑) คณะกรรมการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ

กำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ (“คณะกรรมการ คชป.”) โดยมีมุ่งหมายให้เป็นเป็นองค์กรหลักและเป็นกลไกสำคัญในการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติ (หมวด ๓ ส่วนที่ ๒ : ร่างมาตรา ๓๗ ถึง ร่างมาตรา ๔๑) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

- ที่มาของคณะกรรมการ คชป. กำหนดให้มีคณะกรรมการ คชป. จำนวน ๗ คน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการ โดยมีวิธีการสรรหาตามที่คณะกรรมการกำหนดและต้องคำนึงถึงความโปร่งใส และเปิดให้ผู้สมัครเข้ารับการสรรหาได้มีโอกาสแสดงวิสัยทัศน์ด้านการคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติต่อสาธารณะ (ร่างมาตรา ๓๗) กรรมการ คชป. ให้มีวาระดำรง

ตำแหน่งคราวละ ๔ ปีและให้ดำรงตำแหน่งติดต่อกันได้ไม่เกิน ๒ วาระ (ร่างมาตรา ๔๑ अनुलोमबध्नुदितिरांग
मात्रा ३१)

- การปฏิบัติหน้าที่ คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้าม กำหนดให้มีคณะกรรมการ คชป.
ต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา และต้องไม่ปฏิบัติงานในตำแหน่งหรือประกอบอาชีพในลักษณะที่ต้องทำงานเป็นการ
ประจำ รวมทั้งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด (ร่างมาตรา ๓๘)

- อำนาจหน้าที่ กำหนดให้คณะกรรมการ คชป. เป็นองค์กรหลักซึ่งมีอำนาจหน้าที่ใน
การคุ้มครองและช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังที่บัญญัติไว้ในหมวด ๓ ส่วนที่
๒ ว่าด้วยการตรวจสอบการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล และมีหน้าที่รายงานผลการตรวจสอบการเลือกปฏิบัติต่อ
บุคคลต่อคณะกรรมการทุก ๓ เดือน (ร่างมาตรา ๓๙)

- การประชุมคณะกรรมการ คชป. และการแต่งตั้งอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือที่
ปรึกษา กำหนดให้คณะกรรมการต้องประชุมอย่างน้อยเดือนละ ๒ ครั้ง และในการวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุม
ให้เข้มติเสียงข้างมาก เว้นแต่กรณีที่มีมติว่าไม่มีการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลให้เข้มติเอกฉันท์ (ร่างมาตรา ๔๐)
และมีอำนาจแต่งตั้งอนุกรรมการ คณะทำงาน หรือที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการ
คชป. มอบหมายได้ (ร่างมาตรา ๔๑)

(๒.๑๒) สภาส่งเสริมความเท่าเทียมและจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

กำหนดให้มีสภาส่งเสริมความเท่าเทียมและจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล (“สภา
ส่งเสริม”) โดยมีมุ่งหมายให้เป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมความเท่า
เทียมและจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลอย่างมีคุณภาพสอดคล้องกับประโยชน์สาธารณะและเท่าทันสังคมที่
เปลี่ยนแปลงไป (หมวด ๓ ส่วนที่ ๓ : ร่างมาตรา ๔๒ ถึง ร่างมาตรา ๔๔) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

- องค์ประกอบและที่มาของสมาชิกสภาส่งเสริม กำหนดให้สภาส่งเสริมประกอบด้วย
สมาชิกไม่น้อยกว่า ๕๐ คน ที่คณะกรรมการแต่งตั้งจากรายชื่อผู้ที่ผ่านการคัดเลือกจากองค์กรเอกชนที่ได้จด
แจ้งไว้กับสำนักงาน ทั้งนี้ การคัดเลือกสมาชิกสภาส่งเสริมต้องคำนึงถึงความโปร่งใส สะดวก รวดเร็ว ทัวถึง และ
ความเป็นธรรมในการคัดเลือก และต้องประกอบไปด้วยตัวแทนของประชาชนในภูมิภาคและกลุ่มต่าง ๆ ที่
หลากหลาย และมีความสมดุล ซึ่งอย่างน้อยต้องมีตัวแทนของบุคคลที่มีความแตกต่างหลากหลายในเรื่องถิ่น
กำเนิด เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ภาษา เพศ เพศสภาพ เพศวิถี อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ การติด
เชื้อเอชไอวีหรือเอดส์ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม อาชีพ การทำงาน การศึกษาอบรม
ศาสนาหรือความเชื่อ หรือความเชื่อและความคิดเห็นทางการเมือง (ร่างมาตรา ๔๒)

- บทบาทของสภาส่งเสริม กำหนดให้สภาส่งเสริมมีบทบาทหน้าที่หลักสี่ประการ ดังนี้

(๑) จัดทำข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการ เกี่ยวกับการส่งเสริมความเท่าเทียม
และจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

(๒) สสำรวจ ศึกษา วิจัย รับฟังความคิดเห็นจากประชาชน และดำเนินการอื่น
ใดเพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมและจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล และ

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายส่งเสริมความเท่าเทียมและจัดการเลือก
ปฏิบัติต่อบุคคล

(๔) เรียกให้มีการประชุมร่วมกับคณะกรรมการ และคณะกรรมการ คชป. เพื่อติดตามความคืบหน้าการดำเนินงาน และมีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล (ร่างมาตรา ๔๓)

- การประชุมร่วมกับคณะกรรมการเพื่อจัดทำรายงานประเมินสถานการณ์การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลภาคประชาชน กำหนดให้คณะกรรมการต้องประชุมร่วมกับสภาส่งเสริมอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เพื่อนำเสนอรายงานสถานการณ์การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลและความคืบหน้าการดำเนินงานของคณะกรรมการ และเปิดให้สมาชิกสภาส่งเสริมได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างเพียงพอเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของคณะกรรมการตามอำนาจหน้าที่ และให้สำนักงานรวบรวมข้อคิดเห็นทั้งปวงที่ได้รับจากสภาส่งเสริมและจัดทำเป็นรายงานประเมินสถานการณ์การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลภาคประชาชน พร้อมข้อเสนออันเป็นรูปธรรม เพื่อให้คณะกรรมการนำข้อเสนออันเป็นรูปธรรมดังกล่าวไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป (ร่างมาตรา ๔๔)

(๒.๑๓) สำนักงานคณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล

กำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล (“สำนักงาน”) มีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ เพื่อประกันความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัตินี้ (หมวด ๓ ส่วนที่ ๔ : ร่างมาตรา ๔๕ ถึง ร่างมาตรา ๕๔) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

- บทบาทหน้าที่ของสำนักงาน กำหนดให้สำนักงานเป็นสถาบันหลักที่จะสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการ คณะกรรมการ คชป. และสภาส่งเสริม รวมทั้งเป็นสถาบันด้านการศึกษาวิจัย การฝึกอบรม การรวบรวมและเก็บรักษาข้อมูล การทำงานร่วมกับเครือข่ายเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลและคุ้มครองช่วยเหลือบุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ร่างมาตรา ๔๖)

- ผู้อำนวยการสำนักงาน กำหนดให้มีผู้อำนวยการสำนักงาน ๑ คน มีหน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงาน ซึ่งได้รับการสรรหาและคัดเลือกจากคณะกรรมการ (ร่างมาตรา ๔๗) และกำหนดให้มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปีและดำรงตำแหน่งติดต่อกันได้ไม่เกิน ๒ วาระ (ร่างมาตรา ๔๘) กำหนดให้ผู้อำนวยการสำนักงานต้องเป็นผู้ที่สามารถทำงานให้กับสำนักงานได้เต็มเวลาเป็นผู้นำและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของสำนักงานตามนโยบายของคณะกรรมการ รวมทั้งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด (ร่างมาตรา ๔๙)

- รายได้ของสำนักงาน การบัญชีและการตรวจสอบบัญชี กำหนดให้สำนักงานมีรายได้จากเงินอุดหนุนทั่วไปที่ได้รับการจัดสรรจากงบประมาณแผ่นดิน ค่าปรับตามพระราชบัญญัตินี้ รายได้และผลประโยชน์อันได้มาจากการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ รวมทั้งรายได้และดอกผลจากทรัพย์สินของสำนักงาน (ร่างมาตรา ๕๑) กำหนดให้การบัญชีของสำนักงานต้องจัดทำตามมาตรฐานการบัญชี และจัดให้มีผู้ตรวจสอบภายใน (ร่างมาตรา ๕๓) และให้สำนักงานจัดทำงบดุล งบการเงิน และบัญชีส่งผู้สอบบัญชีในทุกรอบปีงบประมาณ รวมทั้งเป็นหน่วยรับตรวจตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน (ร่างมาตรา ๕๔)

(๒.๑๔) บทกำหนดโทษ

กำหนดให้มีมาตรการบังคับทางปกครองและโทษอาญา ดังนี้

- มาตรการบังคับทางปกครอง กำหนดให้คณะกรรมการ คชป. สามารถเลือกดำเนิน มาตรการตามที่กฎหมายกำหนดอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างตามที่เห็นสมควรแก่กรณี เพื่อให้คำสั่ง คณะกรรมการ คชป. ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้มีสภาพบังคับ มาตรการดังกล่าวได้แก่

(๑) เตือนให้ผู้นั้นระงับการกระทำที่ฝ่าฝืน หรือแก้ไขปรับปรุงหรือปฏิบัติให้ ถูกต้องหรือเหมาะสมภายในเวลาที่กำหนด

(๒) ประกาศ โฆษนา หรือเผยแพร่คำวินิจฉัยและให้เหตุผลเพื่อสร้างความ เข้าใจต่อสาธารณชน

(๓) ดำเนินมาตรการบังคับทางปกครองเพื่อให้มีการปฏิบัติตามคำสั่ง

(๔) สั่งให้ผู้นั้นชำระค่าปรับทางปกครองรายวันในอัตราสูงสุดจนกว่าจะได้ กระทำการตามคำสั่ง

(๕) แจ้งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ดำเนินการทางวินัยในกรณีที่ผู้กระทำ ผิดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(ร่างมาตรา ๕๕)

- โทษอาญา กำหนดความผิดอาญากรณีไม่ให้ความร่วมมือในการตรวจสอบและ รวบรวมพยานหลักฐานของคณะกรรมการ คชป. (ร่างมาตรา ๕๖) กรณีขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของ คณะกรรมการ คชป. (ร่างมาตรา ๕๗) กรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการ คชป. (ร่างมาตรา ๕๘) กรณีการกลั่นแกล้งหรือกระทำการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลแก่บุคคลที่ได้ใช้สิทธิเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการ ตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๕๙) และให้อำนาจคณะกรรมการ คชป. ในการเปรียบเทียบปรับ (ร่าง มาตรา ๖๐)

(๒.๑๕) บทเฉพาะกาล

กำหนดให้ประธานกรรมการและกรรมการ คชป. ปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่ากรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิจะเข้ารับหน้าที่ (ร่างมาตรา ๖๑) และกำหนดให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ทำหน้าที่เป็นสำนักงานจนกว่าจะมีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการจัดการเลือกปฏิบัติต่อบุคคล และให้ อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพทำหน้าที่ผู้อำนวยการจนกว่าจะมีการแต่งตั้งผู้อำนวยการตาม พระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๖๒)